

REVISORS RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

Namsskogan kommune

2024

OPPSUMMERING

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering danner grunnlag for kontrollutvalgets arbeid med *plan for forvaltningsrevisjon* og *plan for eierskapskontroll*. Revisors vurderinger er kategorisert i fargene rød, gul og grønn, hvor rød er områder som revisor vurderer å ha høy risiko og vesentlighet. I denne rapporten er bare røde og gule områder presentert.

Tabellen under oppsummerer revisors risikovurderinger for Namsskogan kommune.

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Rekruttering	Helse, miljø og sikkerhet
Internkontroll	Kommunesamarbeid
Offentlige anskaffelser	Habilitet
Barn med særlige behov	Informasjonssikkerhet
Barnevern	Budsjettering og tertialrapportering
Demensomsorg	Saksbehandling oppvekst
Bruk av tvang	Taushetsplikt og personvern
Elektronisk pasientjournal	Ivaretagelse av flyktninger
Planarbeid	Legesamarbeid
Vedlikeholdsetterslep	Utenforskap
Mange eierskap	Tildeling av tjenester
	Klima og miljø
	Brann
	Næring, skog- og landbruk
	Ikke oppdatert eierskapsmelding
	Børgefjell Utvikling AS
	Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS
	Nord-Trøndelag Krisesenter IKS
	Namdal Rehabilitering IKS
	NAMAS Vekst AS
	Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS

1 INNLEDNING

Kontrollutvalget i kommunen skal utarbeide en *plan for forvaltningsrevisjon* (kommunelovens § 23-3 andre ledd) og en *plan for eierskapskontroll* (kommunelovens § 23-4 andre ledd). Revisors risiko- og vesentlighetsanalyse er et innspill til kontrollutvalgets arbeid med disse planene. Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er en invitasjon til en dialog om risikoområder i kommunen og bør suppleres med vurderinger fra kommuneorganisasjonen og kontrollutvalget selv. Vurderingen av risiko er basert på sannsynlighet for at noe inntreffer og mulig konsekvens, og disse er påpekt kort i teksten. Det er lagt vekt på å framstille risikovurderingene på en enkel måte, og risikoer som revisor har funnet uvesentlig er ikke tatt med. Denne risiko- og vesentlighetsvurderingen er sett fra revisors perspektiv og andre kan ha andre vurderinger basert på sin kunnskap om kommunen.

Revisors risiko- og vesentlighetsvurdering er basert på erfaringer fra revisjonsarbeidet i kommunen, data fra eksterne kilder og årlige kontaktmøter med kommunen.

Denne rapporten er delt inn i seks områder. Disse er:

- Kommuneorganisasjon
- Økonomi
- Oppvekst
- Velferd, helse og omsorg
- Teknisk
- Eierskap

Området eierskap handler om kommunens eierstyring generelt og eierstyring av ulike selskaper. Forvaltningsrevisjon i selskaper omtales innenfor de områdene hvor de naturlig hører hjemme. Vertskommunesamarbeid og kommunalt oppgavefelleskap beskrives under kommuneorganisasjon, mens tjenestene som leveres omtales innenfor de enkelte områdene.

2 KOMMUNEORGANISASJONEN

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Rekruttering	Helse, miljø og sikkerhet
Internkontroll	Kommunesamarbeid
	Habilitet
	Informasjonssikkerhet

Rekruttering

Rekruttering er generelt en utfordring i kommunen innen flere tjenesteområder.

Kommuneadministrasjonen er sårbar, dersom nøkkelpersoner av ulike grunner ikke fyller funksjonen sin. Når kommunen ikke klarer å løse rekrutteringsproblemene settes det i verk tiltak som fører til høyere kostnader og mindre stabilitet i bemanningen, eksempelvis bruk av vikarbyråer. En konsekvens av rekrutteringsutfordringene er at kommunen ikke klarer å rekruttere kompetanse som kommunen er pålagt å ha og mangler kompetanse og kapasitet til å få utført nødvendige tjenester. Turnover og vakanse i viktige stillinger skjer med jevne mellomrom og kan gi konsekvenser i form av manglende kontinuitet og at taus kunnskap i organisasjonen forsvinner.

Det er en relativt høy andel ufaglærte lærere i Namsskogan, og rekruttering er en utfordring innen oppvekstområdet. Rekruttering er også en utfordring innen institusjon og hjemmetjeneste. Det var ingen søkere til stillinger i helse og omsorg, under den seneste utlysningen i 2023. Det er for øvrig god kapasitet på institusjon (areal men ikke personell).

Kommunen har fått kr 700 000,- i OU midler for prosjekt sammen med PWC for å utrede fremtidens eldreomsorg i kommunen. Utredningen fra PWC er ferdig ila året. Én mulighet man undersøker er at vernepleiere utfører sykepleieroppgaver, på delegert myndighet.

Kommunen har et ønske om å gjøre seg mer attraktiv, for eksempel ved å delta på jobbmesse o.l. Man vil for øvrig unngå en lønns spiral der man konkurrerer med nabokommuner, spesielt om ansatte innen helse og omsorg. Kommunen bruker nå JobbNorge til rekruttering.

HR sjef som ble ansatt tidligere er nå flyttet opp til en mer strategisk rolle for å få jobbet med rekruttering.

Internkontroll – system og implementering

Formålet med kravet om internkontroll i kommuneloven § 25 -1 er å forebygge og hindre regelverksbrudd, og sikre at regelverksbrudd blir oppdaget og korrigert. Dette krever at kommunedirektøren har et system for internkontroll, som sikrer at eksempelvis oppvekstsektoren rapporterer om de faktiske forhold i sektoren og jevnlig evaluerer og korrigerer egen praksis. Rutiner for internkontroll er ikke helt på plass i Namsskogan ifølge kommuneledelsen.

Siden organisasjonen er liten, har man likevel et relativt godt kontrollmiljø der feil og misligheter vil bli oppdaget, ifølge kommunedirektøren. Det er likevel lite skriftlighet på dette området og man er avhengig av nøkkelpersoner.

Informasjonssikkerhet

Sannsynligheten for ondsinnede handlinger mot IKT-systemer er økende i samfunnet. Kommunene er komplekse organisasjoner som er avhengig av IKT på de fleste områder. Hvis IKT-systemet rammes av en hendelse som setter det ut av funksjon, er konsekvensen at kommunens virksomhet blir skadelidende på ulike måter. Økende grad av digitalisering gir effektive løsninger, men det er sannsynlig at bevisstheten omkring IKT-sikkerhet ikke er til stede i hele organisasjonen, med eksempelvis den konsekvens at brukere trykker på en lenke som gir uvedkommende tilganger. IKT-sikkerhet er relatert til personvernforordningen og håndtering av personopplysninger, eksempelvis med den konsekvens at personopplysninger kommer på avveie.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Sykefravær er en risiko i kommunen. Sykefraværet har en kostnad, og den konsekvens at tjenestene ikke blir bemannet med riktig og tilstrekkelig kompetanse. Sykefraværet kan påvirke kontinuitet, effektivitet og være en belastning for brukere og kollegaer. Det kan medføre at det ikke er nok personell i skolen til å gi spesialundervisning, at saksbehandling blir forsinket og at andre ansatte må jobbe overtid med den belastningen det kan medføre. Helse, miljø og sikkerhet er også et tema knyttet til vold i både oppvekst- og helsesektoren.

Kommunesamarbeid (kommunalt oppgavefelleskap)

Kommuneloven § 19 gir bestemmelser for kommunalt oppgavefelleskap som fra 2024 kan være et alternativ til tidligere § 27-samarbeid, som utgikk med den forrige kommuneloven. Det er en sannsynlighet for at organisatoriske løsninger som velges i denne overgangen ikke er hensiktsmessig og gir utilsiktede virkninger. Kommunalt oppgavefelleskap er lite lovregulert, noe som gjør at de enkelte samarbeidene selv må klare å identifisere de forholdene som er viktig å avklare ved etablering. Konsekvensen av organisatoriske endringer i kommunesamarbeid kan være at ansvaret for tjenester blir uklart, det kan være uklart hvordan

samarbeidet styres og hvordan den økonomiske fordelingen mellom kommunene blir i praksis. En annen konsekvens er at avstanden til tjenesten kan øke og at kommunen ikke får tilstrekkelig kunnskap om tjenestene til å vurdere om de er tilstrekkelige, eller at tjenestene utvikler seg i en retning som den enkelte samarbeidskommune ikke ønsker eller er tjent med. Dette gjelder også for vertskommuner og samarbeidskommuner som er regulert i kommuneloven § 20. Det lages samarbeidsavtaler, men det er en risiko for at avtalene ikke er tilstrekkelige for blant annet å følge opp internkontrollansvaret og om samarbeidet virkelig dekker det behovet som var tenkt.

Namsskogan er en del av interkommunalt samarbeid om barnevern, gjennom **Indre Namdal barnevern**. Dette samarbeidet er mellom kommunene Grong, Lierne, Namsskogan, Røyrvik og Høylandet.

Det er også et Interkommunalt samarbeid om lønn med Namsskogan, Grong, Lierne og Røyrvik. De ansatte er samlokalisert på Namsskogan.

Øvre Namdal landbruk og utmark (ØNLU) startet opp 1. september 2019. Dette er et vertskommunesamarbeid mellom Røyrvik, Namsskogan og Lierne, med Lierne kommune som vertskommune - forvaltning av lovverket for jord, skog utmark og miljø.

Habilitet

Det kan være en del slektskap, ulike eierinteresser i kommunen kombinert med jobb i kommunen, som kan medføre utfordringer med tanke på habilitet, ifølge kommunedirektøren. Generelt har politikerne hatt stort fokus på habilitet ifølge kommunedirektøren.

3 ØKONOMI

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Offentlige anskaffelser	Budsjettering og tertialrapportering

Offentlige anskaffelser

I en liten kommune som Namsskogan med begrensede personalressurser, og med store avstander til potensielle tjenestetilbydere, er det en risiko forbundet med etterlevelse av regelverket for konkurranse om anskaffelser over og under terskelverdi. Regelverket omkring offentlige anskaffelser er komplisert, og det er sannsynlig at det oppstår feil. Feil i offentlige anskaffelser kan føre til økte kostnader for kommunen og samfunnet, i form av at den mest optimale varen eller tjenesten ikke blir valgt i anskaffelsesprosessen. Klagenemnda for offentlige anskaffelser kan bøtelegge når det gjøres feil. Feil tildelinger kan også føre til dyre rettssaker, negativ omtale og prosjekter som må utsettes fordi det må gjennomføres ny konkurranse. Feil ved offentlige anskaffelser har også konsekvenser for tilbydere som ikke får oppdrag fordi at regelverket ikke følges.

Namsskogan kommune har sagt opp avtalen med Visit Namdalen, fordi anskaffelsen er over terskelverdi. Den er ifølge kommunen ulovlig med dagens løsning grunnet private eiere. Kommunen ønsker å fortsette å kjøpe tjenester av Visit Namdalen, men dette må da ut på anbud.

Budsjettering og tertialrapportering

Det kan være risiko forbundet med budsjettering og tertialrapportering. Det er konkrete krav til hvordan budsjettet skal utarbeides, men det gjøres også subjektive vurderinger om måltall og budsjettpremisser, og oppfølgingen av disse som kunne vært bedre omtalt. Det er en sannsynlighet for at måltall og budsjettpremisser er uklare med den konsekvensen at de er vanskelig å styre etter. Presentasjonen av tertialrapportene som styringsverktøy har et forbedringspotensial.

4 OPPVEKST

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Barn med særlige behov	Saksbehandling
Barnevern	Taushetsplikt og personvern

Det er laget en tiltaksplan for oppfølging av funnene fra forvaltningsrevisjon på skolemiljø, § 9a.

Det er betydelig nedgang i antall barn og trenden vil trolig fortsette i fremtiden. Kommunestyret har fattet vedtak om nedlegging av skole og barnehage på Trones. Barnehagen er nå nedlagt. Skolen blir nedlagt fra skoleåret 2024/2025.

Barn med særlige behov

Barn med særlige behov skiller seg fra den ordinære elevmassen ved at de ikke får tilstrekkelig utbytte av den ordinære opplæringen. Det er en sannsynlighet for at barn med særlige behov ikke fanges opp tidlig og får den oppfølgingen de trenger. Manglende oppfølging kan gi konsekvenser for det enkelt barn sin videre utvikling og muligheter videre i livet. Kommunen kan også bli stilt til ansvar for ikke å ha gitt tilstrekkelig opplæring.

Barnevern

Kommunen opplyser at man ikke alltid får de tjenestene de betaler for innen barnevern (samarbeid mot Grong).

Basert på saksbehandlingstider og andre mål på kvalitet i barnevernstjenestene (bl.a. andel barn med omsorgs- og tiltaksplan), vurderer revisor risikoen som noe forhøyet innen barnevernstjenester i kommunen.

Ifølge kommunalsjef oppvekst kan kommunen bli bedre på forebyggende arbeid innen barnevern.

Taushetsplikt og personvern

Revisor erfarer at flere kommuner ønsker å øke det tverrfaglige samarbeidet rundt barn i kommunen. Dette kan øke sannsynligheten for at personvern og taushetsplikt ikke blir ivaretatt. Tydelige retningslinjer og rutiner for ivaretagelse av personvern og taushetsplikt er viktig for å redusere konsekvenser som kan oppstå som følge av tverrfaglig samarbeid. Brudd på personvern og taushetsplikt kan få store konsekvenser for den enkelte person og økonomiske og omdømmemessige konsekvenser for kommunen.

Saksbehandling

Minimumskravene til enkeltvedtak i forvaltningsloven er ikke tilstrekkelig for å ivareta saksbehandling med fokus på barnets beste. Det er sannsynlig at barnets beste og barnas stemme, er basert på omgivelsene rundt og ikke barnet. Konsekvensen kan være mangelfullt beslutningsgrunnlag som fører til feil beslutning og feil tiltak.

5 VELFERD, HELSE OG OMSORG

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Demensomsorg	Ivaretagelse av flyktninger
Bruk av tvang	Legesamarbeid
Elektronisk pasientjournal	Utenforskap
	Tildeling av tjenester

Demensomsorg

Antallet eldre øker framover, og mange av disse kan bli rammet av demenssykdom. Kommunene er i ulik grad forberedt på dette. Det krever blant annet tilrettelegging med ulike boformer, dagaktivitetstilbud, og spesialkompetanse hos ansatte. Det er sannsynlig at kvaliteten i demensomsorgen både innen hjemmetjeneste og institusjon blir utfordret. Utfordringene er knyttet til å ivareta ulike behov, grader og typer av demenssykdom samt bruk av tvang. Konsekvensen er at brukerne ikke får tilstrekkelige tjenester som er tilpasset deres livssituasjon og for kommunen kan konsekvensen være at ressursene brukes lite effektivt.

Bruk av tvang

Tvang forekommer relativt hyppig innenfor helse, og det skal fattes vedtak ved bruk av tvang. Tvang uten vedtak begrunnes ofte i pasientens, medpasienters eller ansattes beste. En konsekvens av manglende vedtak er at vurderingen bak bruk av tvang ikke dokumenteres og i verste fall ikke gjøres. Dette kan videre gi grobunn for en praksis med økende bruk av tvang. Eksempel på situasjoner der tvang brukes:

- Medisinering
- Stell/pleie
- Ernæring
- Diagnostikk/prosedyrer (eks. blodprøver)
- Forebygge skade, (eks. sengehest)
- Innleggelse og tilbakeholdelse (eks låste dører)
- Daglige aktiviteter (døgnrytme)
- Uønsket adferd, uro og vandring

Elektronisk pasientjournal

Helseplattformen AS er under innføring i flere kommuner, og Namsskogan vurderer nå andre alternativer til helseplattformen. Helseplattformen AS er en felles elektronisk pasientjournal og pasientadministrativt system for hele helsetjenesten i Midt-Norge. Informasjonsflyt mellom helseforetaket og kommunene har vært utfordrende etter innføring av Helseplattformen.

Kommunen har et eget ansvar for å sikre at løsningen de har anskaffet ivaretar personvernet, at den fungerer godt nok for helsepersonellet og andre brukere, og at løsningen ikke gir uønskede konsekvenser for tjenestemottakere og pasienter.

Innføringen av Helseplattformen viser at en del kommuner har hatt problemer, og at innføringen har vært mer krevende enn forventet. Blant annet er det kjent at det har vært svikt i tjenester, pasientbehandling og håndtering av personvern. Svikt i legemiddelhåndtering og meldingsutveksling kan ha store konsekvenser for pasientene. Namsskogan vurderer andre alternativer til Helseplattformen, og dette er ennå ikke avklart. Også prosessen med å innføre nytt system for elektronisk pasientjournal, uansett leverandør, innebærer en risiko med tanke på utveksling av pasientopplysninger, mellom fastlege og spesialisthelsetjenesten.

Legesamarbeid

Kommunen har lege i 100% stilling. Denne stillingen er relativt stabil, men kommunen er likevel noe sårbar med kun én lege. Kommunen skal derfor utrede samarbeid i alle fire Indre Namdalskommunene.

Utenforskap (tverrsektoriell risiko)

Flere og flere faller utenfor i samfunnet, og det er sannsynlig at kommunen ikke klarer å være i forkant og jobbe forebyggende. Det er blant annet et økende behov for psykisk helsehjelp. Det er økt sannsynlighet for fattigdom blant barn og voksne, herav flere som har behov for sosialhjelp, spesielt i lys av økende priser på mat, strøm, drivstoff og andre forbruksvarer. Mangel på boliger for vanskeligstilte og økte priser på leiemarkedet rammer også mange av de som faller utenfor utdanning og arbeidsliv. Utenforskap kan medføre mange ulike konsekvenser, eksempelvis kommunens ansvar for sosialhjelp, men også konsekvenser i form av uro i lokalmiljøet og kriminalitet, samt den enkeltes muligheter i samfunnet. På dette kan kultur, idrett og frivilligheten være et bidrag for å redusere sannsynligheten for at noen faller utenfor.

Tildeling av tjenester

Det er sannsynlig at brukere av helse- og velferdstjenester ikke får den hjelp de har krav på, og at innbyggernes forventninger overgår tilbudet kommunen kan gi. Rett bemanning bør være på rett plass, tilsvarende riktig bruk av kompetanse ut fra behovet. Tildeling av tjenester berører problematikk rundt utskrivningsklare pasienter og mottaksmuligheter i kommunene samt arbeidsfordelingen mellom spesialhelsetjenesten og kommunen. Kartlegging for å fastsette rett nivå på tjenestene og individuell tilpasning av tjenester er viktig for å kunne gi riktige

tjenester. En konsekvens av spesielt systematiske feil i tildelingene er at brukerne ikke får det tilbudet de har krav på, som i neste omgang kan gi dårligere livskvalitet.

Ivaretagelse av flyktninger

De siste årene har kommunen tatt imot et økende antall flyktninger. Kvalifisering av flyktninger til jobb og utdanning er viktig for å unngå utenforskap. Integreringsloven skiller mellom grupperinger av flyktninger og det er egne regler for ukrainske flyktninger med andre krav. Dette kompliserer arbeidet for de som skal ivareta arbeidet med introduksjon og opplæring. Det er ekstra press på tjenester innen helse- og velferd på grunn av mottak av høyt antall ukrainske flyktninger i 2022 og senere. Det er et spørsmål om integreringstilskuddet er tilstrekkelig og om det brukes på rett måte for å ivareta flyktningene. Hvis kommunen ikke lykkes med integrering av flyktninger kan de ende opp som sosialmottakere i stedet for å bidra som skattebetalere.

Namsskogan tok imot 20 flyktninger i 2022, og skal ta imot 20 i 2024. Det er en stor økning i sosialbudsjetter som følge av bosetting av flyktninger. Kommunen kalkulerer med ca 15 mill i overføringer for mottak av flyktninger.

Det er krevende å ta imot flyktninger, og kommunen er ifølge kommunedirektøren ikke rustet med ressurser og boliger til dette. Det er vedtatt en egen plan for boligbygging med sikte for å løse utfordringen med bosetting.

6 TEKNISK DRIFT, KULTURTJENESTEN, NÆRING, LANDBRUK OG MILJØ OG PLAN, BYGGESAK OG AREALFORVALTNING

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Planarbeid	Klima og miljø
Vedlikeholdsetterslep	Brann
	Næring, skog- og landbruk

Planarbeid

Planprosessene driver de kommunale tjenestene fremover, og beskriver rammene for kommunens samfunns-, areal og næringsutvikling. Planarbeidet utfordrer dynamikken mellom regelverket, statlige føringer og forholdet til det lokale handlingsrommet. Målsettinger i planverket, blant annet i kommuneplanens samfunnsdel i Namsskogan kommune, er lite konkrete, målbare og tidsbestemte, noe som gjør det vanskelig å evaluere måloppnåelsen i etterkant. Ivaretagelse av bærekraftsmål i planarbeidet står sentralt og fordrer god tverrsektoriell samhandling. Manglende oppdatering av planverket, eksempelvis planstrategi, samfunnsplan og arealplan får konsekvenser for tiltakshavere og saksbehandlingen i kommunen. Eldre og utdaterte areal- og reguleringsplaner fører til et økt antall dispensasjonssøknader, noe som i sin tur øker den kommunale ressursbruken og fører til lengre saksbehandlingstider. Administrasjonen og politisk nivå kan vekke hensyn ulikt i spørsmålet om dispensasjoner, noe som kan både kan føre til at tilnærmet like saker får ulike utfall og at beslutningen skaper presedens for nye saker.

Vedlikeholdsetterslep

Kommuner mangler ofte gode systemer for vedlikehold når det kommer til vann og avløp, eiendomsforvaltning og samferdsel. Vedlikeholdsetterslepet på disse områdene er i dag omfattende og har konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet. En stor bygningsmasse og mye veg som skal vedlikeholdes belaster kommunens økonomi. Namsskogan kommune bruker Famac som FDV-system for bygningsvedlikehold.

Alle innbyggere i kommunen skal motta trygt og godt vann, noe som stiller krav til distribusjonsnett, kontroll av vannkilder/høydebasseng og behovet for en reservevannkilde. Svikter tilførselen av trygt vann kan det få konsekvenser for liv og helse. Hovedutfordringene for avløp er relatert til ledningsnett, rensing og overvannsproblematikk.

Klima og miljø

Klima og miljø gir kommunen ulike utfordringer innenfor teknisk sektor, eksempelvis utfordringer som følge av ekstremvær. Det kan være ulik vektning av klima- og miljøhensyn, samt potensiale for motstrid mellom ulike hensyn som klima- og miljø, samiske rettigheter, jordvern og behovet for samfunnsutvikling. Klima- og miljøplanleggingen har innvirkning på annet planverk og har betydning for sektorovergrepene forvaltning, blant annet i arealplanlegging, beredskap knyttet til infrastruktur, vann- og avløpsforvaltning og drift og vedlikehold av kommunal eiendom. Kommunen kan bli stilt til ansvar dersom klima- og miljøhensyn ikke blir hensyntatt blant annet i arealplanlegging og byggesaksbehandling. Bærekraftsmålene sammen med de mer kjente områdene som klima og miljø stiller krav til kommunene på mange områder, eksempelvis materialgjenvinning, omstilling i næringslivet og håndtering av et mer utfordrende klima.

Brann

Brann og redning har ansvar for å ivareta både forebyggende og akutte oppgaver, som krever tilstrekkelig internkontroll, rutiner for forebyggende arbeid (feiing og branntilsyn), HMS og kompetanseheving (blant annet på slukking av elektriske fremkomstmidler som elbiler, og kompetanse i forhold til helserelevante utrykninger). Konsekvenser av svikt innenfor brann og redning kan være stor i forhold til at liv og verdier ikke blir tilstrekkelig sikret. Det er også knyttet usikkerhet til konsekvensene av en rettskraftig dom fra Møre og Romsdal tingrett om lovligheten av å fastsette sjablongmessig feieavgift for hytter.

Næring, skogbruk og landbruk

Kommunen har ansvar etter lovverk som regulerer næringsvirksomhet, herunder jordbruk og skogbruk. Interessekonflikter mellom jordvern og utbygging og i den sammenheng også miljøhensyn er sannsynlig. Slike interessekonflikter må kommunen håndtere, og ulike utfall har ulike konsekvenser for videre utvikling. Klima- og miljøutfordringer og den risikoen det innebærer både for næringsvirksomhet og som en konsekvens av næringsvirksomhet er problemstillinger som kommunen blir stilt overfor. Kommunen har ansvar for saksbehandling på ulike områder og det kan skje saksbehandlingsfeil eller manglende oppfølging av saker, eksempelvis innenfor konsesjonsbehandling.

7 EIERSTYRING

HØY RISIKO	MODERAT RISIKO
Mange eierskap	Ikke oppdatert eierskapsmelding
	Børgefjell Utvikling AS
	Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS
	Nord-Trøndelag Krisesenter IKS
	Namdal Rehabilitering IKS
	NAMAS Vekst AS
	Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS

Ikke oppdatert eierskapsmelding – generell eierskapskontroll

Den senest oppdaterte eierskapsmeldingen som er blitt behandlet i kommunestyret, ble godkjent i kommunestyret 08.10.2018. Nåværende eierskapsmelding ble altså ikke oppdatert under forrige valgperiode. Det er imidlertid blitt utarbeidet en oppdatert eierskapsmelding som skal behandles i kommunestyret i løpet av første år etter nytt kommunestyre er satt.

Kommuneloven § 26-1 sier at kommunen minst en gang i valgperioden skal utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret. Bestemmelsen stiller også krav til eierskapsmeldingens innhold. Revisor vurderer at det er moderat risiko dersom den ikke er behandlet i den forrige valgperioden. Dette gjør at kommunestyret ikke har oppdatert oversikt over hva de eier og ikke har et verktøy for å utføre en god og forutsigbar eierstyring.

Mange eierskap – generell eierskapskontroll

Kommunen har mange eierinteresser i ulike selskaper samt at kommunale tjenester ivaretas i noen av disse selskapene. Dette gjør at kommunen bør være tettere på disse selskapene for å følge opp eierskapet i forhold til kommunens forventninger og at kommunen er aktiv i eierstyringen. Når kommunen både kjøper tjenester fra selskaper og samtidig eier selskapet, kan det være en risiko for at disse rollene blandes.

Interkommunale selskap

- Nord-Trøndelag Krisesenter IKS - eierskapskontroll

- Nord-Trøndelag kriesesenter IKS ivaretar kommunale oppgaver etter kriesesenterloven for flere kommuner. Det er risiko knyttet til organisering og styring med de kommunale tjenestene som ytes. Flere kommuner velger å delta i interkommunale samarbeid for å nyttiggjøre seg stordriftsfordeler, dette utfordrer igjen kommunene på god eierstyring. Selskapet er etter revisjonens syn aktuelt for eierskapskontroll/forvaltningsrevisjon.
- Interkommunalt Arkiv Trøndelag IKS
 - IKA Trøndelag IKS har utfordringer med lagringsplass av arkivmateriale. Interkommunalt arkiv Trøndelag IKS ble etablert i år 2000 da institusjonen ble et interkommunalt selskap, opprettet med hjemmel i lov om interkommunale selskaper av 29. januar 1999. Selskapet skal følge opp arkivlovens intensjoner og bestemmelser og fungere som et arkivdepot for eieren med papirbaserte og elektroniske arkiv. Det er behov for nytt administrasjonsbygg. Selskapet er etter revisjonens syn aktuelt for forvaltningsrevisjon.
- Namdal Rehabilitering IKS
 - Viktig tjeneste, Snåsa har trådt ut av samarbeidet, og det har vært krevende økonomisk. Selskapet er etter revisjonens syn aktuelt for eierskapskontroll/forvaltningsrevisjon.

Aksjeselskap

- Børgefjell Utvikling AS (Namsskogan kommunes eierandel: 50%)

Utviklingselskap som har ansvaret for omstillingsprosjektet i Røyrvik og Namsskogan. Selskapet er etter revisjonens syn aktuelt for eierskapskontroll/forvaltningsrevisjon.

- NAMAS Vekst AS (Namsskogan kommunes eierandel: 20%)

Utgjør en viktig tjeneste - tett kontakt med NAV. Moderat risiko knyttet til økonomi samt styring fra kommunens side. Hvordan er eierstyring etter omdannelse til konsern/holding?

- Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk AS

NTE AS er et morselskap som utøver eierrollen overfor datterselskapene, både gjennom verv i selskapenes styrever og gjennom leveranser av konserntjenester innen økonomi, finans, innkjøp, HR, IKT, eiendomsforvaltning og kommunikasjon. NTE AS eies av 19 kommuner fra 2018. NTE AS eier alene følgende selskaper:

- NTE Energi AS
- NTE Marked AS
- NTE Elektro AS
- NTE Telekom AS
- NTE Montenegro AS
- Nord-Trøndelag Eiendom AS

Tre av datterselskapene har også egne datterselskaper. I tillegg eier NTE AS 40 prosent av nettselskapet Tensio AS og har eierinteresser i andre selskaper.

Konsernorganisering medfører at det oppstår et holdingselskap mellom kommunen som eier og de selskapene hvor virksomheten skjer. Dette har betydning for kommunens muligheter til å utøve eierstyring. Et konsern består av flere aksjeselskaper som i utgangspunktet er selvstendige enheter, men som er bundet sammen gjennom eierskap. Revisor erfarer at det i flere sammenhenger er lite fokus på forhold omkring eierskapet når det dannes konsern og dette medfører en risiko for eksempelvis habilitet, informasjonsflyt og styringsmuligheter. Risikovurderingen aktualiserer en eierskapskontroll.

Sentrale tjenester levert av eide selskaper – eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskap

Kommunen har satt bort sentrale tjenester til eide selskaper, eksempelvis renovasjon og brann. Det er risiko knyttet til organisering og styring med de kommunale tjenestene som ytes. Flere kommuner velger å delta i interkommunale samarbeid for å nyttiggjøre seg stordriftsfordeler, dette utfordrer igjen kommunen på god eierstyring.